

ECONOMIA DE L'EMPRESA**ORIENTACIONS PER A L'EXAMEN DE LES PAU
CURS 2010-2011****INTRODUCCIÓ**

L'objectiu d'aquest document és el de concretar el contingut que, d'acord amb el que s'estableix al DOGC núm. 5183, Decret 142/2008 de 15 de juliol, serà objecte d'avaluació en les proves PAU d'accés a la Universitat.

La directriu que emmarca aquesta actuació és la necessitat de que l'alumne percebi clarament que l'empresa és una realitat bàsica i fonamental en el sistema econòmic i en el sistema d'organització social en el que en el futur s'integrarà, sigui com a treballador, sigui com empresari, i que, per això, ha de conèixer com s'organitza i com funciona la dimensió empresarial.

FINALITAT DE LA PROVA

La finalitat de la prova d'accés a la Universitat en la matèria d'Economia de l'Empresa és la de constatar el grau de comprensió, i per tant la capacitat d'interpretació i d'utilització, per part de l'alumne, dels principals conceptes relacionats amb l'àmbit empresarial.

ESTRUCTURA DE LA PROVA

La següent taula desagrega els continguts inclosos a l'esmentat DOGC, per al segon curs d'aquesta matèria, en quatre blocs, especificant el pes relatiu aproximat que cadascun d'ells tindrà dins de la puntuació total de les proves.

BLOCS DE CONTINGUTS. 2n CURS	% SOBRE LA NOTA GLOBAL DE LA PROVA
1. La informació econòmica i financera a l'empresa	30%
2. Gestió financera	30%
3. Direcció estratègica i creixement empresarial	20%
4. El projecte empresarial	20%

CONCRECIÓ DEL CURRÍCULUM

L'estructura programàtica dissenyada per a aquesta matèria en el DOGC inclou quatre blocs per al segon curs. Seguidament es concreten, per a cadascun d'ells, els continguts concrets avaluable a les PAU i es relacionen amb els criteris d'avaluació de referència. Cal precisar que la necessària labor de síntesi que suposa aquesta concreció esquiva alguns continguts que no s'inclouen per considerar que no s'ajusten a la finalitat o a les característiques genèriques d'aquesta prova, tot i que sigui obvi que són força importants per a la correcta impartició de la matèria.

CONTINGUTS (segons DOGC)	CRITERIS D'AVALUACIÓ (DOGC)	CONTINGUTS AVALUABLES
BLOC 1. La informació econòmica i financera a l'empresa	1, 2 i 3	<ul style="list-style-type: none"> * La comptabilitat: concepte i objectius. * El patrimoni empresarial: concepte, masses patrimonials d'actiu i de passiu. * La partida doble i la normativa comptable. * El cicle comptable. Concepte i fases. * Concepte i objectius de l'anàlisi d'estats financers. Confecció dels comptes anuals. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Classificació del Balanç de Situació en masses patrimonials (veure annex 1). ▪ Estructura del compte de Pèrdues i Guanys (veure annex 2). * Concepte, càlcul i interpretació de fons de maniobra, actiu corrent, passiu corrent, actiu no corrent i recursos permanents. * El cicle d'explotació. Càlcul i interpretació del període mitjà de maduració (econòmic i financer) (veure annex 3), en relació amb el capital circulant mínim. * Anàlisi financera: càlcul i interpretació de les ràtios de disponibilitat, tresoreria, liquiditat, solvència (o garantia), endeutament i estructura del deute (veure annex 4). * Anàlisi econòmica: càlcul i interpretació de la rendibilitat econòmica, la rendibilitat financera, la rendibilitat de les vendes (veure annex 5) i l'efecte palanquejament (veure annex 6).
BLOC 2. Gestió financera	4, 5	<ul style="list-style-type: none"> * Estructura econòmica i financera de l'empresa i classificació de les principals fonts de finançament: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fonts de finançament propi: capital, reserves i amortitzacions. ▪ Fonts de finançament aliè: préstecs, emprèstits, lísing, pòlissa de crèdit, crèdit comercial o de proveïdors, descompte d'efectes, facturatge i renting. * Concepte i tipologies d'inversió. * Mètodes de selecció d'inversions estàtics. Càlcul i interpretació del període de recuperació (<i>payback</i>). * Mètodes de selecció d'inversions dinàmics. Càlcul i interpretació del VAN (Valor Actual Net) i interpretació de la TIR (Taxa Interna de Rendibilitat).
BLOC 3. Direcció estratègica i creixement empresarial	6	<ul style="list-style-type: none"> * La direcció estratègica: concepte i procés de disseny i presa de decisions estratègiques. * Conceptes de cadena de valor, avantatge competitiu i desenvolupament empresarial. * Factors que condicionen les decisions de localització i dimensió de l'activitat econòmica de l'empresa. * Estratègies de creixement intern i extern de l'empresa. * El procés d'internacionalització de l'empresa. * PIMES i multinacionals. Efectes de la globalització.
BLOC 4. El projecte empresarial	7, 8	<ul style="list-style-type: none"> * Idea de negoci, promotors i requisits previs. * L'esperit emprenedor. Perfil d'un emprenedor. * Creació d'una empresa. Passos i continguts del pla d'empresa * Viabilitat legal: elecció de la forma jurídica. Principals formes jurídiques de l'empresa (empresa individual, societat limitada, societat anònima i les cooperatives) segons costos i responsabilitat. * Viabilitat comercial del projecte empresarial. L'estudi de mercat. Anàlisi DAFO. Pla de Marketing. Estratègies per a cada variable del <i>marketing mix</i>. * Viabilitat econòmica: concepte i càlcul del punt mort o llindar de benefici (veure annex 7). * Viabilitat financera: anàlisi de la inversió. Pla d'inversions i finançament. * Viabilitat tècnica i medioambiental.

ANNEX 1

BALANÇ DE SITUACIÓ	
ACTIU (estructura econòmica o capital en funcionament)	PATRIMONI NET I PASSIU (estructura financera o capital financer)
<p>ACTIU NO CORRENT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Immobilitzat intangible* <ul style="list-style-type: none"> × Investigació i desenvolupament × Concessions administratives, propietat industrial i drets de traspàs × Aplicacions informàtiques ▪ Immobilitzat material* <ul style="list-style-type: none"> × Terrenys i béns naturals × Construccions × Instal·lacions tècniques × Maquinària × Utilatge × Mobiliari × Elements de transport × Equips per a processos d'informació × Altre immobilitzat material ▪ Inversions immobiliàries <ul style="list-style-type: none"> × Terrenys i béns naturals × Construccions ▪ Inversions financeres a llarg termini <p>ACTIU CORRENT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Existències <ul style="list-style-type: none"> × Comercials × Matèries primeres × Productes en curs × Productes acabats ▪ Realitzable <ul style="list-style-type: none"> × Clients × Deutors × Hisenda Pública, deutora per diversos conceptes × Organismes de Seguretat Social deutors ▪ Disponible <ul style="list-style-type: none"> × Bancs i institucions de crèdit × Caixa 	<p>PATRIMONI NET</p> <ul style="list-style-type: none"> × Capital / Capital social × Reserves × Resultat de l'exercici <p>PASSIU NO CORRENT</p> <ul style="list-style-type: none"> × Proveïdors d'immobilitzat a llarg termini × Deutes a llarg termini amb entitats de crèdit <p>PASSIU CORRENT</p> <ul style="list-style-type: none"> × Proveïdors × Creditors per prestació de serveis × Proveïdors d'immobilitzat a curt termini × Deutes a curt termini amb entitats de crèdit × Deutes a curt termini × Hisenda Pública, creditora per conceptes fiscals × Organismes de la Seguretat Social creditors

* Els comptes d'immobilitzat es presentaran pel seu valor net comptable (cost d'adquisició o cost de producció menys amortització).

ANNEX 2

PÈRDUES I GUANYS
+Ingressos d'exploració a. Import net de la xifra de negocis b. Variació de les existències de productes acabats i en curs c. Altres ingressos d'exploració - Despeses d'exploració a. Proveïments (Compres ± Variació d'existències comercials i matèries primeres) b. Despeses de personal c. Amortització de l'immobilitzat d. Altres despeses d'exploració RESULTAT D'EXPLORACIÓ = RESULTAT ABANS D'INTERESSOS I IMPOSTOS (BAII)
RESULTAT ABANS D'INTERESSOS I IMPOSTOS (BAII) +Ingressos financers - Despeses financeres RESULTAT FINANCER = RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS (BAI)
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS (BAI) - Impost sobre beneficis = RESULTAT NET (BN)

NOTES:

* Amb el Nou Pla General Comptable els ingressos i despeses extraordinaris es comptabilitzen dins de l'exploració de l'empresa d'acord amb la seva naturalesa.

ANNEX 3

PERÍODE MITJÀ DE MADURACIÓ ECONÒMIC I FINANCER I SUBPERÍODES	
NOM	EXPRESSIÓ
Període mitjà de maduració econòmic (PME) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Període mitjà d'aprovisionament (PMa) ▪ Període mitjà de fabricació (PMf) ▪ Període mitjà de venda (PMv) ▪ Període mitjà de cobrament (PMc) 	$PME = PMa + PMf + PMv + PMc$
Període mitjà de maduració financer (PMF) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Període mitjà de pagament (PMp) 	$PMF = PME - PMp$

ANNEX 4

RÀTIOS FINANCERES	
NOM	EXPRESSIÓ
DISPONIBILITAT	Disponible / Passiu corrent
TRESORERIA	(Realitzable + Disponible) / Passiu corrent
LIQUIDITAT	Actiu corrent / Passiu corrent
SOLVÈNCIA (o garantia)	Actiu / Deutes*
ENDEUTAMENT	Deutes* / Total Patrimoni Net i Passiu
ESTRUCTURA DEL DEUTE	Passiu corrent / Deutes*

* Passiu corrent + Passiu no corrent

ANNEX 5

INDICADORS DE LA RENDIBILITAT DE L'EMPRESA	
NOM	EXPRESSIÓ
RENDIBILITAT ECONÒMICA	Benefici abans d'interessos i impostos / Total Actiu
RENDIBILITAT FINANCERA	Benefici net / Patrimoni Net
RENDIBILITAT DE LES VENDES	BAII*/ Import Net de la xifra de vendes
EFFECTE PALANQUEJAMENT	BAI/BAII x Actiu / Patrimoni Net

* BAI: Benefici abans d'interessos i impostos

ANNEX 6. Sobre el CONCEPTE DE PALANQUEJAMENT FINANCER:Font:

Amat, Oriol. (2008): "Análisis de Estados Financieros. Fundamentos y aplicaciones". Gestión 2000. Barcelona. Pàgines 170-174.

Si la rendibilitat financera és:

$$\text{Rendibilitat financera} = \frac{\text{Benefici Net}}{\text{Recursos Propis}}$$

la podem expressar de la següent manera:

$$\begin{aligned} \text{Rendibilitat financera} &= \frac{\text{Benefici Net}}{\text{Recursos Propis}} \times \frac{\text{Vendes}}{\text{Vendes}} \times \frac{\text{Actiu}}{\text{Actiu}} \\ \text{Rendibilitat financera} &= \underbrace{\frac{\text{Benefici Net}}{\text{Vendes}}}_{\text{Marge de vendes}} \times \underbrace{\frac{\text{Vendes}}{\text{Actiu}}}_{\text{Rotació de l'Actiu sobre les vendes}} \times \underbrace{\frac{\text{Actiu}}{\text{Recursos Propis}}}_{\text{Palanquejament}} \end{aligned}$$

El palanquejament financer és la tercera ràtio.

Així, per a augmentar la rendibilitat financera es pot augmentar el palanquejament, la qual cosa implica, malgrat sembli un contrasentit, que cal augmentar el deute per a que el quocient entre l'actiu i els recursos propis sigui més gran.

En principi, el palanquejament financer és positiu quan l'ús del deute permet augmentar la rendibilitat financera de l'empresa. En aquest cas, el deute és convenient per a elevar la rendibilitat financera.

Quan una empresa amplia el seu deute disminueix el benefici net, ja que augmenta les despeses financeres:

$$\begin{array}{r} \text{Benefici abans d'interessos i impostos} \\ - \text{ Interessos} \quad \quad \quad (\text{creixen amb un major deute}) \\ \hline \text{Benefici abans d'impostos} \\ - \text{ Impostos} \\ \hline \text{Benefici Net} \quad \quad \quad (\text{disminueix amb un major deute}) \end{array}$$

Per altra banda, al usar més deute disminueix la proporció de fons propis i, per tant, el denominador de la ràtio de rendibilitat financera disminueix, amb la qual cosa es pot augmentar aquesta ràtio.

Per a que això sigui així, els fons propis han de disminuir més, proporcionalment, que el benefici net.

1. Una de les formes de comprovar si una empresa té un **palanquejament financer positiu** és utilitzant les dues ràtios següents

$$\frac{\text{Benefici abans d'impostos (BAI)}}{\text{Benefici abans d'interessos i impostos (BAII)}} \times \frac{\text{Actiu}}{\text{Capitals propis}}$$

Aquestes dues ràtios estan incloses en la descomposició de la rendibilitat. Per a que la rendibilitat financera augmenti a través de l'ús del deute, el producte d'aquestes dues ràtios ha de ser superior a 1.

En aquest punt convé saber que no sempre que el palanquejament financer sigui positiu el deute és beneficiosa per a l'empresa, ja que el palanquejament financer només informa de si l'ús del deute fa augmentar la rendibilitat financera. En canvi, el palanquejament financer no té en consideració si el deute és excessiu o si es pot retornar o no. Hi ha casos d'empreses que suspensen pagaments per problemes de liquiditat, les quals obtenen rendibilitats elevades.

Quan el producte de les dues ràtios és inferior a 1 significa que el deute no és convenient per a l'empresa ja que redueix la seva rendibilitat financera.

$$\frac{\text{BAI}}{\text{BAII}} \times \frac{\text{Actiu}}{\text{Fons propis}} \left\{ \begin{array}{l} > 1: \text{el deute augmenta la rendibilitat i,} \\ & \text{per tant, és convenient.} \\ < 1: \text{el deute no és convenient.} \\ = 1: \text{l'efecte del deute no altera la} \\ & \text{rendibilitat.} \end{array} \right.$$

2. Una altra forma de veure si una empresa pot tenir un palanquejament financer positiu és comprovant si el cost del deute és menor que el rendiment de l'actiu.

Palanquejament financer positiu $\Rightarrow$ Rendiment de l'Actiu > Cost del deute

ANNEX 7

CÀLCUL DEL PUNT MORT, PUNT D'EQUILIBRI O LLINDAR DE RENDIBILITAT	
PUNT MORT: volum de producció i vendes per al qual IT = CT	
NOM	EXPRESSIÓ
IT = Ingressos Totals CT = Costos Totals CF = Costos Fixos CV = Costos Variables P = Preu de venda unitari CV* = Costos Variables unitaris X _{PM} = Volum de producció i venda en el Punt Mort (p - CV*) = Marge de cobertura o de contribució	$IT = CT$ $IT = CF + CV$ $p \cdot X_{PM} = CF + CV^* \cdot X_{PM}$ $p \cdot X_{PM} - CV^* \cdot X_{PM} = CF$ $X_{PM} \cdot (p - CV^*) = CF$ $X_{PM} = CF / (p - CV^*)$